

بررسی و ارزیابی نگرش به خیانت و رابطه آن با دلزدگی و ناسازگاری زناشویی

زهرا نیک منش^۱، دین محمدامیری مقدم^۲

^۱ دکترای روانشناسی و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان - ایران

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روانشناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان - ایران

چکیده

هدف پژوهش بررسی ارزیابی نگرش نسبت به خیانت و رابطه آن با دلزدگی زناشویی و ناسازگاری در زوجین بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه زنان و مردان با گستره‌ی سنی مردان ۲۰ تا ۵۰ سال و متاهل شاغل شهر مشهد در بازه زمانی ۱۳۹۸ بود. روش نمونه‌گیری در تحقیق حاضر از نوع در دسترس می باشد بدین صورت است که از بین تمامی مناطق شهر مشهد با توجه به حجم بالای نمونه فقط ادارات دولتی و پرسشنامه‌ها را کارمندان اداره‌های این مناطق پر کردند. ابزار گردآوری داده‌ها نیز عبارت بودند از: آزمون نگرش به خیانت زناشویی مارک واتلی (۲۰۰۶)، آزمون دلزدگی زناشویی پاینز (پاینز، ۱۹۹۶) و پرسشنامه ناسازگاری بیر - استرانبرگ (۱۹۷۷). طبقه‌بندی و تحلیل داده‌های به دست آمده جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS انجام شد. ابتدا، در قسمت یافته‌های توصیفی از شاخص‌های مرکزی، فراوانی، درصد و نمودارهای ستونی استفاده شد. برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان دادند، بین نگرش به خیانت با دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی رابطه معنی داری وجود دارد و همچنین نگرش به خیانت پیش‌بینی کننده دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: خیانت، نگرش به خیانت، دلزدگی زناشویی، ناسازگاری زناشویی

مقدمه

خانواده، اولین و مهمترین نهاد اجتماعی است که هر فردی از بدو تولد عضو آن می‌شود و تأثیرات آن بر تمامی ابعاد شخصیتی و رشدی فرد بسیار چشمگیر و انکارناپذیر است (آقاپور، مظاهری، آوازه و واحدی، ۱۳۹۰). خانواده یکی از اساسی‌ترین کانونهای جامعه و شکل‌دهنده‌ی شخصیت اعضاء درون آن است. مطلوبیت، رضایت، خشنودی، کیفیت و کارکرد بهینه‌ی خانواده، عامل بسیار تأثیرگذاری در شکوفایی رشد و پیشرفت اعضای خانواده است (صادقی، فاتحی زاده، احمدی و اعتمادی، ۱۳۹۴).

مشکل خیانت زناشویی در جوامع امروزی و نوین رخدادی شایع شده است و همه‌گیرترین چالشی است که پای زوجین را به درمان می‌گشاید (کمالجو، نریمانی، عطادخت و ابوالقاسمی، ۱۳۹۵). خیانت زناشویی می‌تواند موجب متلاشی شدن کانون خانواده و جدایی زوجین از هم شود (جهان، چودهوری، رحمان، چودهوری، خایر، هوک و رحمان، ۲۰۱۷). زنان درگیری مردان را در خیانت زناشویی ۸۰ تا ۹۸ درصد گزارش کرده اند و مردان اظهار داشته اند که زنان ۷۰ تا ۹۰ درصد به همسرانشان خیانت می‌کنند. لذا می‌توان گفت مردان بیشتر از زنان در خیانت زناشویی درگیر می‌شوند (کبریوا، دیزی میری، ۲۰۱۵). از طرفی وقتی توقعات عاشقانه محقق نشوند، احساس سرخوردگی مستقیماً به همسر نسبت داده می‌شود و سبب تحلیل رفتن عشق و تعهد می‌شود و ناسازگاری و دلزدگی زناشویی جایگزین عشق می‌شوند (پیرفلک، سودانی و شفیع آبادی، ۱۳۹۳).

دلزدگی زناشویی از نوع جسمی زمانی بروز می‌کند که زوجین متوجه می‌شوند به‌رغم تلاش‌هایشان، رابطه‌شان جسمی و جنسی با همسرشان به زندگی معنا نداده و نخواهد داد، آنها در جهان‌شان تفاوتی احساس نکرده‌اند و از این‌رو شروع به احساس بیچاره بودن، ناامید بودن و دلزدگی جسمی و جنسی می‌کنند. دلزدگی زناشویی از نوع جسمی به علت مجموعه‌ای از توقعات غیرواقعی از همسر و ازدواج توأم با استرس‌ها، واقعیت‌ها و فراز و نشیب‌های زندگی بروز می‌کند (لینگر، ۲۰۰۶؛ به نقل از کریمی و خلعتبری، ۱۳۹۶).

دلزدگی عاطفی زمانی بروز می‌کند که یکی از زوجین به اندازه طرف دیگر برای رابطه ارزش قائل نیست و یا مهمترین نیازهای یکی از طرفین نادیده گرفته می‌شود، در این صورت رضایت و صمیمیت عاطفی - زناشویی کم‌رنگ شده و یا دلیل باهم بودن از بین می‌رود (پاینز، نئل، همر و لکسون، ۲۰۱۱).

یکی دیگر از مشکلات شایع موجود در اینگونه خانواده‌های که مورد توجه زوج درمانگران واقع شده ناسازگاریهای زناشویی است. اشتغالات ذهنی بالا و منابع خارجی استرس‌زا به شدت زوجین را تحت فشار قرار داده و در طی زمان هر دو با توجه به اهداف ویژه خود احتمالاً از یکدیگر دور می‌شوند. این دوری منجر به افزایش فاصله‌های عاطفی و جسمانی بین آن دو می‌گردد (نوابی نژاد، ۱۳۹۱). اگرچه ناسازگاری و اختلاف در زندگی زناشویی طبیعی است در عین حال در صورت تشدید شدن می‌تواند اثر بسیار بدی بر سلامت روانی اعضای خانواده داشته باشد.

بیان مسئله

خانواده به عنوان اصلی‌ترین نهاد اجتماعی نقش مهمی در سلامت و بیماری فرد و جامعه دارد. این نهاد در سطح خرد و کلان دارای کارکردهایی است که در بسیاری از موارد خانواده این کارکردها را نشان نمی‌دهد و به فروپاشی عواطف، ساختارها، مرزهای درون خانوادگی، نقش‌های زناشویی و در نهایت به فرا ارتباط یا طلاق می‌انجامد. اگر چه آمار دقیقی از میزان وقوع خیانت در زمان تأهل وجود ندارد، اما بی‌شک در همه جوامع به ویژه جوامع شرقی، ازدواج بر پایه قرار دادی است که در آن هر دو همسر متعهد می‌شوند نسبت به هم وفادار باشند. مسئله خیانت زمانی رخ می‌دهد که در ازدواجی که دو طرف متعهد به تک همسری باشند، یکی از آن‌ها به طور مخفیانه تعهد را نقض نماید. بسیاری از افراد مجرد مرد و زن متأهل، تک همسری را یک ارزش مهم ارتباطی قلمداد می‌کنند. به همان اندازه که وفاداری اساس و شالوده یک ارتباط است، کشف راز خیانت نه تنها

برای کسی که به او خیانت شده بلکه برای تمام کسانی که به آن‌ها خیانت کرده نیز شوک روحی بسیار شدیدی است (اسهاروی^۱، ۱۳۸۸، به نقل از قیمتی، ۱۳۹۱).

بارتا و دریگوتاس^۲ (۲۰۰۱) خیانت را این گونه تعریف نموده‌اند: تجاوز یک همسر از نرم مقررات در سطحی از روابط نامشروع جنسی یا عاطفی با دیگران خارج از ارتباط زناشویی. خیانت زناشویی^۳ صورت‌های مختلفی را به خود اختصاص می‌دهد و به طرق مختلف انجام می‌گیرد. خیانت می‌تواند جنسی، عاطفی و یا ترکیبی از هر دو باشد. خیانت جنسی یکی از رفتارهایی است که شامل تماس یا ارتباط جنسی به عنوان مثال بوسیدن، لمس کردن و ارتباط نامشروع یا آمیزش جنسی می‌باشد. خیانت عاطفی شامل آن شکل از وابستگی و تعلق عاطفی به شخص دیگری و گاه شامل رفتارهایی مثل لاس زدن، قرار عشقی، مکالمه‌ی نامشروع و نهایتاً سقوط و تنزل عشق زناشویی است (تامسون^۴، ۱۹۸۳، به نقل از فاتحی زاده و همکاران، ۱۳۸۴).

یکی از علایم کاهش رضایت از زندگی زناشویی، بروز دزدگی زناشویی^۵ است. کایرز (۱۹۹۳)، معتقد است با وجود اینکه تمامی ازدواج‌ها به نوعی دزدگی را تجربه می‌کنند، اما بسیاری از آنها با کیفیت پایین ادامه یافته و زندگی متاهلی بی‌ثباتی را تشکیل می‌دهند که متمایل به فروپاشی است و مسلماً با فراوانی افکار و تصوراتی درباره جدایی همراه خواهد بود (شریفی و همکاران، ۱۳۹۰). دزدگی عبارت است از، از پا افتادن جسمی، روانی و عاطفی است که از عدم تناسب بین توقعات و واقعیتها ناشی می‌شود. دزدگی با علایمی از قبیل از پا افتادن جسمی نشانگانی مانند احساس خستگی، کسالت، بی‌حالی، سردردهای مزمن، دردهای شکمی، کم‌اشتهایی و پرخوری را به دنبال دارد. از پا افتادن عاطفی با احساس آزرده‌گی، عدم تمایل به حل مشکلات، ناامیدی، غمگینی، احساس تهی بودن و بی‌معنایی و افسردگی مشخص می‌شود. از پا افتادن روانی که به شکل کاهش خودباوری، نظر منفی نسبت به همسر، احساس یاس و سرخوردگی نسبت به همسر، ناکامی در مورد خود و دوست نداشتن خود مشخص می‌شود (پاینز^۶، ۲۰۱۱).

با توجه به شیوع خیانت و درصد بالای طلاقهایی که خیانت باعث آن می‌باشد مسئله اصلی این پژوهش ارزیابی نگرش نسبت به خیانت و رابطه آن با دزدگی زناشویی و ناسازگاری در زوجین می‌باشد.

اهمیت و ضرورت پژوهش

درصد بسیاری از افراد در مراحل از زندگی‌شان وارد روابط زناشویی صمیمانه‌ای می‌شوند. تقریباً همه زوجین در ابتدای ارتباط - شان سطح بالایی از رضایت زناشویی را گزارش می‌کنند ولی متأسفانه رضایت از رابطه در طی زمان و در میان خیلی از زوجین کاهش می‌یابد و به مرور دچار دزدگی زناشویی می‌شوند که یکی از دلایل آن روابط خارج از ازدواج است. پی بردن به این مسئله که یکی از زوجین روابط جنسی یا عاطفی دارد آن‌ها را به مردابی از افکار، احساسها و رفتارها می‌کشاند و ممکن است افراد درگیر را به ورطه نابودی بکشاند (نظری و احمدیان، ۱۳۹۱). متأسفانه هیچ آمار واقعی از زوجین دارای بحران روابط نامشروع و مسائل مربوطه در دست نیست. با این حال طبق آمار منتشر شده از سوی سازمان بهزیستی ایران در سال ۱۳۸۷ علت ۶۷ درصد از قتل مردان به دست همسرانشان، خیانت بوده است. ۳۳ درصد مردان هم با واکنش در برابر خشونت و حمله ناگهانی یا تهدید

۱- Michele Harway

۲ - Barta & Drigotas

۳- Infidelity

۴- Thomson

۵ Couple Burnout

۶ Pines

همسر مواجه بوده اند؛ بنابراین پرداختن حوزه های مختلف دانش به مسئله خیانت و نقش آن در بروز مشکلات خانوادگی و اجتماعی بیش از پیش اهمیت و ضرورت پیدا می کند (کاوه، ۱۳۸۷).

روابط خارج از ازدواج، سخت ترین تجربه ی ارتباطی و عاطفی برای زوجین است. چون زمانی که وقت انزوی منابع، برای حفظ رابطه دیگری سپری شود، رابطه اولیه در میزان صمیمیت و انرژی، ضعیف خواهد شد (فرخجسته، ۱۳۹۳). خطر بی وفایی در اغلب ازدواجها وجود دارد و وجود بی وفایی در ازدواج همیشه موجب ضربه شدید احساسی به فرد می شود. خیانت زناشویی عامل اثرات مخرب و زیان باری در حوزه های مختلف زندگی است، اما خود نیز از عوامل متعددی ناشی می شود، لذا برای پیشگیری از خیانت زناشویی و تاثیرات زیانباری که به جا می گذارد، پرداختن به عوامل مرتبط با آن ضروری است. افرادی که نگرش سهل گیرانه تری در مورد روابط فرازناشویی دارند، به احتمال بیشتری درگیر آن خواهند شد (تراس و گیسن، ۲۰۰۰)، لذا یکی از مهم ترین عوامل تاثیر گذار بر خیانت های زناشویی، نگرش افراد نسبت به این مسئله می باشد. در نتیجه برای درمان و پیشگیری از خیانت زناشویی در جامعه، بررسی نگرش افراد نسبت به مسئله ی خیانت زناشویی و عوامل مرتبط به آن ضروری است.

اهداف تحقیق

- بررسی رابطه بین نگرش به خیانت زوجین با دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی
- بررسی پیش بینی نگرش به خیانت بر اساس دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی

فرضیه های تحقیق

بین نگرش زوجین به خیانت و دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی رابطه معنی داری وجود دارد
دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی پیش بینی کننده نگرش به خیانت زناشویی می باشد.

پیشینه تحقیق

در تحقیقی که عجم (۱۳۹۳)، با عنوان تبیین ارتباط بین تعارض زناشویی و نگرش به خیانت در ازدواج و نقش آن در پیشرفت تحصیلی انجام داد به این نتیجه رسید که بین متغیر تعارض زناشویی با نگرش به خیانت در ازدواج رابطه مثبت و معناداری برقرار است. همچنین بین مؤلفه های تعارض زناشویی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه منفی و معناداری وجود دارد. متغیرهای برنامه سازی، بحث و مجادله، مذاکره، از متغیر تعارض زناشویی متغیرهایی بودند که پیشرفت تحصیلی دانشجویان را پیش بینی میکردند. هر سه مرحله که از طریق مؤلفه های برنامه سازی، بحث و مجادله و مذاکره به پیش بینی نمرات پیشرفت تحصیلی دانشجویان میپردازد از لحاظ آماری معنادار است و میتوان گفت که با اضافه کردن مؤلفه های بحث و مجادله و مذاکره از متغیر تعارض زناشویی قدرت تبیین کنندگی مدل افزایش پیدا کرده است.

در تحقیقی که مدرسی، زاهدیان و هاشمی (۱۳۹۲)، با عنوان میزان سازگاری زناشویی و کیفیت عشق در متقاضیان طلاق دارای سابقه خیانت زناشویی و فاقد سابقه خیانت زناشویی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که ناسازگاری زناشویی به تنهایی پیشبین قوی برای خیانت زناشویی در شرایط دشوار زندگی نیست و با توجه به نتایج این پژوهش عامل مهمتر در گرایش به روابط فرازناشویی کیفیت رابطه و عشق میان زوجین و میزان تخریب ابعاد مختلف آن است.

در یک پژوهش کیفی، توسط فتحی، فکرآزاد، غفاری و بوالهروی (۱۳۹۲) با عنوان عوامل زمینه ساز بی وفایی زناشویی مردان، روی ۴۰ مرد که در زندگی زناشویی درگیر روابط فرازناشویی شدند و با شیوه گراند تئوری انجام دادند، اطلاعات دموگرافیکی نشان داد میزان بی وفایی مردان در مشاغلی که ارتباط زیادی با جنس مخالف دارند، بیش تر است و بیش ترین میزان بی وفایی زناشویی در ده سال اول ازدواج آنها اتفاق افتاده است. تعداد زیادی از افراد مطالعه شده، سابقه خشونت های جسمی و روانی علیه همسران شان را دارند. همچنین، مفاهیم و مقولات به دست آمده از مصاحبه ها نشان داد سه عامل فردی، خانوادگی زناشویی و اجتماعی از عوامل زمینه ساز بی وفایی مردان به شمار می آید.

در پژوهش شای (۲۰۱۰)، همبستگی منفی معناداری بین رضایت از روابط و خیانت عاطفی و جسمی بدست آمد. وی رضایت پایین از روابط را به عنوان بهترین پیش بین برای خیانت زناشویی معرفی کرد. همچنین ثابت شد که بی ثباتی در رابطه مهم ترین پیش بین برای خیانت زناشویی است و همبستگی منفی با رضایت زناشویی دارد و یک رابطه دوسویه منفی میان روابط بد و خیانت زناشویی وجود دارد. روابط بد موجب افزایش احتمال خیانت زناشویی می شود و خیانت زناشویی موجب تخریب ازدواج و رابطه زناشویی می شود.

پژوهش دیماریس (۲۰۱۳)، با عنوان سوزاندن شمع در هر دو طرف، رابطه جنسی خارج از ازدواج به عنوان یک پیشرو نافرمانی مدنی با هدف بررسی چندین جنبه از ارتباط بین درگیر شدن در رابطه جنسی خارج از ازدواج و اختلال در ازدواج انجام شد. مطالعه روی ۱۶۲۱ پاسخ دهنده که به بی ثباتی ازدواج دچار شدند انجام شد. نتایج نشان داد که مشکلات خیانت زناشویی به دلیل بروز اختلال در ارتباط همسران رخ می دهد. با اینکه مردان سه برابر بیشتر به خیانت زناشویی مرتکب می شوند اما تاثیری که خیانت بر رابطه می گذارد ارتباطی با جنس ارتکاب کننده ندارد. دو عامل به عنوان متغیر واسطه ای بر بروز خیانت زناشویی تأثیر دارند؛ زوجهای بسیار مذهبی و زوج هایی که در آن زنان کار می کنند، کمتر خیانت زناشویی مرتکب می شوند (دیماریس، ۲۰۱۳).

مطالعه کونروی (۲۰۱۴)، بر روی ۴۲۲ زوج روستایی در مالاوی قاره آفریقا انجام شد که به بررسی رابطه خیانت زناشویی خودگزارشی و خشونت زناشویی (اجبار جنسی و خشونت فیزیکی) این زوجها پرداخته است. نتایج این پژوهش نشان می دهد، که بین خیانت زناشویی خودگزارشی و خشونت زناشویی ارتباط معنی دار وجود ندارد. و برخلاف فرضیه پژوهشگر بین زنان و مردان از نظر گزارش خشونت بدلیل مشکوک شدن به خیانت زناشویی تفاوت وجود ندارد (کونروی، ۲۰۱۴)

روش تحقیق

تحقیق حاضر به لحاظ هدف بنیادی و به لحاظ روش از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه زنان و مردان با گستره سنی مردان ۲۰ تا ۵۰ سال و متاهل شاغل شهر مشهد در بازه زمانی ۱۳۹۸ بود. حجم نمونه در تحقیق حاضر تعداد ۲۱۲ نفر می باشد که به شیوه نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. روش نمونه گیری در تحقیق حاضر بدین صورت است که از بین تمامی مناطق شهر مشهد با توجه به حجم بالای نمونه فقط ادارات دولتی و پرسشنامه ها را کارمندان اداره های این مناطق پر کردند. ابزار گردآوری داده ها، مقیاس نگرش به خیانت زناشویی است. این پرسشنامه توسط مارک واتلی (۲۰۰۶)، که توسط عبدالله زاده (۱۳۸۹)، ترجمه و هنجاریابی شد. این مقیاس دارای ۱۲ عبارت است که هر سؤال در طیف هفت گانه، از بسیار مخالف (امتیاز ۱) تا بسیار موافق (امتیاز ۷) است. مارک واتلی ضریب آلفای کرونباخ را بین ۰/۸۷ تا ۰/۹۰ گزارش کرده که حاکی از همسانی درونی بالای مقیاس است و در ایران نیز این مقیاس توسط عبدالله زاده (۱۳۸۹) اجرا شد و آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمده است. (عبدالله زاده، ۱۳۸۹).

مقیاس دزدگی زناشویی پاینز: به منظور اندازه گیری میزان دزدگی زناشویی زوجین از مقیاس ۲۱ سوالی دزدگی زناشویی پاینز استفاده شده است. در این مقیاس، نمرات بالاتر نشان دهنده ی دزدگی بیشتر است و حد بالای نمره، ۱۴۷ و حد پایین نمره، ۲۱ می باشد. برای تفسیر نمره ها باید آنها را تبدیل به درجه کرد که این عمل از طریق تقسیم نمودن نمره ی حاصل شده از پرسش نامه بر تعداد سوالات (۲۱ سوال) به دست می آید نویدی (۱۳۸۴) ضریب پایایی این پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ در مورد ۲۴۰ نمونه ۰/۸۶، ضریب پایایی به روش بازآزمایی را در فواصل یک، دو و چهار ماه ۰/۸۹ و ۰/۷۶ و ۰/۶۶ گزارش کرده است. پرسشنامه ناسازگاری توسط بیر و استرنبرگ (۱۹۷۷) تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۱۰ آیتم است که برای سنجش دو بعد یک رابطه زناشویی طراحی شده است. اختلاف یا تعارض و درجه ناخشنودی که با اختلافات همراه است. آیتم های پرسشنامه ناسازگاری بیر - استرنبرگ بر اساس پیشینه ای که منابع اصلی اختلاف زناشویی را بررسی نموده اند، انتخاب شده است. در ابتدا هر مخاطب نمره ای به موضوعی که در ازدواجش سبب تولید تعارض شده را درجه

نموده و سپس به ارزیابی اینکه این اختلاف تا چه میزان سبب ناخشنودی او شده است را مشخص می‌کند. آیت‌ها به صورت جداگانه نمره‌گذاری می‌شوند. اما این ابزار توانایی تجزیه و تحلیل جداگانه ابعاد مربوط به روابط زناشویی را دارد. این پرسشنامه براساس همکاری زوجین تازه ازدواج کرده (که به صورت کتبی رضایت خود را ابراز نموده بودند) فراهم شده است. زوجین به صورت ناهمگون انتخاب شدند و یک سال پس از ازدواجشان با آنها تماس گرفته شد. تعارض بعد از مدت یک سال پس از ازدواج با درگیری کلی بعد از ازدواج رابطه معناداری نشان داد. در نمره‌گذاری هر مورد به طور جداگانه در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای مشخص می‌شوند، نمره بیشتر نشان‌دهنده درگیری بیشتر و ناخشنودی بیشتر است (قمری کیوی، کریمی یوسفی، خشنودنیای چماچائی و صادقی ولنی، ۱۳۹۴). این پرسشنامه از درجه روایی همزمان برخوردار است و بین رتبه ناخشنودی و تعارض همبستگی قابل توجهی وجود دارد و لازم به ذکر است که بین نمرات این ابزار و طیف وسیعی از رفتارهای صمیمانه نیز رابطه وجود دارد. برای زنان این ابزار از قابلیت پیش‌بینی مسائل در سالهای بعدی زندگی زناشویی برخوردار است (بیر و استرنبرگ، ۱۹۷۷). همچنین جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS انجام شد. ابتدا، در قسمت یافته‌های توصیفی از شاخص‌های مرکزی، فراوانی، درصد و نمودارهای ستونی استفاده شده است. برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد.

یافته‌های توصیفی پژوهش

بر اساس یافته‌ها ۷۹ نفر (۳۷/۳ درصد) از پاسخگویان زن و ۱۳۳ نفر (۶۲/۷) مرد هستند و میانگین سنی پاسخگویان برابر با ۳۹ سال، سن ازدواج برابر با ۲۶/۷۹، و میانگین مدت ازدواج برابر با ۱۳/۴۹ سال می‌باشد. تحصیلات ۸۵ درصد از پاسخگویان کارشناسی ۱۵ درصد کارشناسی ارشد هستند. در این بخش یافته‌های توصیفی متغیرهای توصیفی شامل میانگین، انحراف استاندارد، کمترین و بیشترین در هر متغیر و مولفه‌های آن ارائه شده است. (جدول شماره ۱)

جدول ۴-۱: یافته‌های توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کمترین	بیشترین	متغیر	
					مولفه‌ها	متغیر
نگرش به خیانت	۲۹/۲۱	۱۰/۲	۱۳	۶۲	چولگی	۰/۶۳۳
ناسازگاری زناشویی	۵۵/۲۷	۱۴/۳۴	۲۳	۹۲	کشیدگی	۰/۰۴۱
دلزدگی زناشویی	۵۶/۶۴	۱۴/۳۳	۲۴	۱۰۳		
دلزدگی جسمانی	۱۵/۸۹	۴/۷۳	۶	۳۰		
دلزدگی عاطفی	۱۹/۰۴	۵/۵۶	۷	۳۸		
دلزدگی روانی	۲۱/۷۲	۶/۴۲	۸	۳۸		

بررسی پیش فرض‌های تحلیل

در این بخش ابتدا پیش فرض‌های رگرسیون بررسی می‌شود، سپس به بررسی فرضیه‌های تحقیق بررسی می‌شوند.

توزیع نرمال داده‌ها و همگنی واریانس‌ها

بررسی توزیع نرمال داده‌ها، نشان می‌دهد که داده‌ها در متغیرهای نگرش به خیانت، ناسازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی دارای توزیع نرمال هستند؛ اما در خصوص نگرش به خودکشی داده‌ها دارای توزیع نرمال نمی‌باشند.

جدول ۴-۲: توزیع نرمال داده های پژوهش

نگرش به خیانت	ناسازگاری زناشویی	دلزدگی زناشویی	تعداد
۲۱۲	۲۱۲	۲۱۲	اسمیرنف - کولموگروف
۰/۰۴۱	۰/۰۵۰	۰/۰۰۶	مقدار آماره
۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	۰/۰۵۶	سطح معناداری
۱/۰۴	۰/۲۱۸	۰/۸۶۵	مقدار آماره
۰/۰۸۲	۰/۶۴۱	۰/۳۵۳	سطح معناداری

لون

یافته های تحقیق

فرضیه اول: بین نگرش به خیانت با دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی رابطه وجود دارد.

برای بررسی فرضیه اول پژوهش از همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که ناسازگاری زناشویی با نگرش به خیانت دارای رابطه مثبت قوی می باشد. این رابطه معادل ۰/۵۳۶ می باشد که در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است.

همچنین نتایج نشان داد که دلزدگی زناشویی با نگرش به خیانت دارای رابطه مثبت قوی می باشد. این رابطه معادل ۰/۵۳۹ می باشد که در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است.

جدول ۴-۳: نتایج ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	ناسازگاری زناشویی	دلزدگی زناشویی	دلزدگی جسمانی	دلزدگی عاطفی	دلزدگی روانی	نگرش به خیانت
ناسازگاری زناشویی	۱	۰/۶۵۳	۰/۵۰۵	۰/۵۷۵	۰/۵۸۷	۰/۵۳۶
دلزدگی زناشویی (کل)	---	۱	۰/۸۴۳	۰/۸۴۳	۰/۸۸۲	۰/۵۳۹
دلزدگی جسمانی	---	---	۱	۰/۵۹۲	۰/۶۳۲	۰/۴۲۵
دلزدگی عاطفی	---	---	---	۱	۰/۵۸۰	۰/۴۲۰
دلزدگی روانی	---	---	---	---	۱	۰/۵۲۷
نگرش به خیانت	---	---	---	---	---	۱

تمامی ضرایب همبستگی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار می باشند.

فرضیه دوم: ناسازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی، نگرش به خیانت را پیش بینی می کند.

برای بررسی این فرضیه از رگرسیون چندگانه با روش همزمان استفاده شد.

جدول ۴-۷: مقدار رگرسیون چندگانه ناسازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی برای نگرش به خیانت

مدل	ضریب	R مجذور	تنظیم شده R مجذور	خطای استاندارد از برآورد	دوربین واتسون
۱	۰/۵۹۲	۰/۳۵۰	۰/۳۴۴	۸/۲۶	۱/۵۳

نتایج تحقیق نشان می‌دهد در آخرین جدول رگرسیون با روش همزمان، دو متغیر ناسازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی مدل معناداری به دست آمد. متغیرهای تحقیق ۳۴/۴ از واریانس متغیر نگرش به خیانت در بین شرکت کنندگان توسط متغیرهای وارد شده در مدل تحقیق پیش بینی شده است.

جدول ۴-۸: معناداری مدل رگرسیون چندگانه ناسازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی با نگرش به خیانت

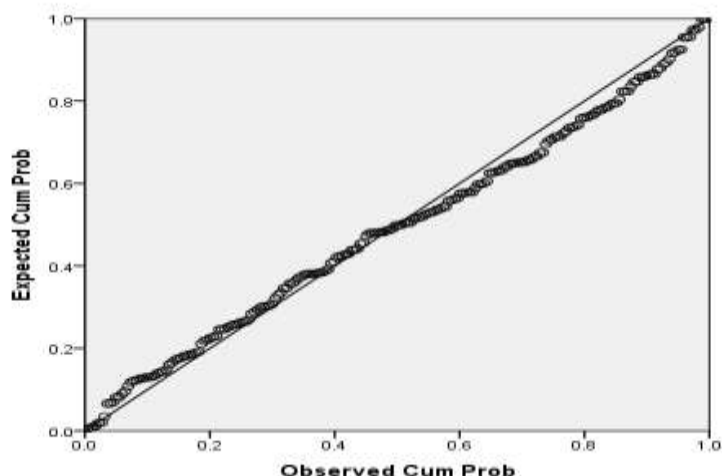
مجموع مربعات	درجه آزادی	مربع میانگین	F مقدار	سطح معناداری
۷۶۷۷/۴۹	۲	۳۸۳۸/۷۵	۵۶/۲۵	۰/۰۰۱
۱۴۲۶۳/۳۸	۲۰۹	۶۸/۲۵		
۲۱۹۴۰/۸۷	۲۱۱			
رگرسیون				
باقیمانده				
کل				

بررسی یافته‌های ضریب بتای معناداری بین ناسازگاری زناشویی با نگرش به خیانت وجود دارد ($\beta = ۰/۳۲۱$). این بدان معناست که با تغییر یک واحد انحراف استاندارد در ناسازگاری زناشویی می‌توان $۰/۳۲۱$ انحراف استاندارد متغیر نگرش به خیانت را با کنترل سایر متغیرهای دیگر، پیش بینی نمود و با افزایش یک واحد انحراف استاندارد در ناسازگاری زناشویی، نگرش به خیانت به اندازه $۰/۳۲۱$ واحد انحراف استاندارد افزایش پیدا می‌کند. بررسی یافته‌های ضریب بتای معناداری بین دلزدگی زناشویی با نگرش به خیانت وجود دارد ($\beta = ۰/۳۳۰$). این بدان معناست که با تغییر یک واحد انحراف استاندارد در دلزدگی زناشویی می‌توان $۰/۳۳۰$ انحراف استاندارد متغیر نگرش به خیانت را با کنترل سایر متغیرهای دیگر، پیش بینی نمود و با افزایش یک واحد انحراف استاندارد در دلزدگی زناشویی، نگرش به خیانت به اندازه $۰/۳۳۰$ واحد انحراف استاندارد افزایش پیدا می‌کند.

جدول ۴-۹: ضرایب مدل رگرسیون چندگانه ناسازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی با نگرش به خیانت

مدل	ضرایب همبستگی استاندارد نشده	ضرایب همبستگی استاندارد	T مقدار	سطح معناداری	آماره‌های همخطی
	B	β			VIF
	خطای استاندارد				تولرانس
۱	۰/۲۲۵	۰/۳۲۱	۴/۳۶	۰/۰۰۱	۰/۵۷۴
	۰/۰۵۲				
	۰/۲۳۵	۰/۳۳۰	۴/۴۸	۰/۰۰۱	۰/۵۷۴
	۰/۰۵۲				

در ادامه نمودار پراکنش متغیرهای تحقیق وارد شده در مدل رگرسیون ارائه شده است.

شکل ۴-۲: نمودار مدل رگرسیون چندگانه ناسازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی با نگرش به خیانت

یافته های جانبی

مولفه های دلزدگی زناشویی، نگرش به خیانت را پیش بینی می کنند.

برای بررسی این یافت ها از رگرسیون چندگانه با روش همزمان استفاده شد.

جدول ۴-۴: مقدار رگرسیون چندگانه مولفه های دلزدگی زناشویی با نگرش به خیانت

مدل	ضریب	R مجذور	تنظیم شده R مجذور	خطای استاندارد از دوربین واتسون
۱	۰/۵۵	۰/۳۰۳	۰/۲۹۳	۸/۵۸
				۱/۶۵

نتایج تحقیق نشان می دهد در آخرین جدول رگرسیون با روش همزمان، مولفه های دلزدگی زناشویی مدل معناداری به دست آمد. متغیرهای تحقیق ۲۹/۳ از واریانس متغیر نگرش به خیانت در بین شرکت کنندگان توسط متغیرهای وارد شده در مدل تحقیق پیش بینی شده است.

جدول ۴-۵: معناداری مدل رگرسیون چندگانه مولفه های دلزدگی زناشویی با نگرش به خیانت

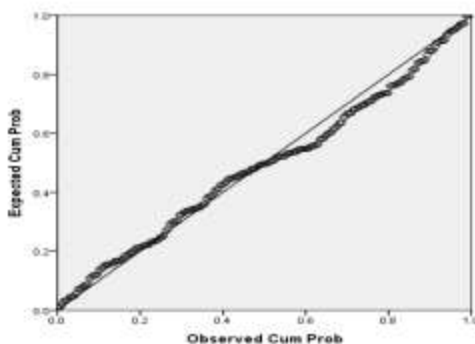
مجموع مربعات	درجه آزادی	مربع میانگین	F مقدار	سطح معناداری
۶۶۴۱/۶۳	۳	۲۲۱۳/۸۸	۳۰/۰۹	۰/۰۰۱
۱۵۲۹۹/۲۴	۲۰۸	۷۳/۵۵		
۲۱۹۴۰/۸۷	۲۱۱			
رگرسیون				
باقیمانده				
کل				

بررسی یافته های ضریب بتای معناداری بین مولفه دلزدگی روانی با نگرش به خیانت وجود دارد ($\beta = ۰/۳۸۲$). این بدان معناست که با تغییر یک واحد انحراف استاندارد در دلزدگی روانی می توان $۰/۳۸۲$ انحراف استاندارد متغیر نگرش به خیانت را با کنترل سایر متغیرهای دیگر، پیش بینی نمود و با افزایش یک واحد انحراف استاندارد در دلزدگی روانی، نگرش به خیانت به اندازه $۰/۳۸۲$ واحد انحراف استاندارد افزایش پیدا می کند. بررسی یافته های ضریب بتای معناداری بین دلزدگی جسمانی و عاطفی با نگرش به خیانت وجود ندارد.

جدول ۴-۶: ضرایب مدل رگرسیون چندگانه مولفه های دزدگی زناشویی با نگرش به خیانت

مدل	ضرایب همبستگی استاندار نشده	ضرایب همبستگی استاندارد	T مقدار	سطح معناداری	آماره های همخطی	B		تولرانس	VIF
						خطای استاندارد	β		
۱	دزدگی جسمانی	۰/۲۲	۰/۱۷۲	۰/۱۰۲	۱/۲۸	۰/۲۰۴	۰/۵۲۴	۱/۹۱	
	دزدگی عاطفی	۰/۲۵۳	۰/۱۳۹	۰/۱۳۸	۱/۸۱	۰/۰۷۱	۰/۵۷۹	۱/۷۳	
	دزدگی روانی	۰/۶۰۷	۰/۱۲۶	۰/۳۸۲	۴/۸۳	۰/۰۰۱	۰/۵۳۵	۱/۸۷	

در ادامه نمودار پراکنش متغیرهای تحقیق وارد شده در مدل رگرسیون ارایه شده است.

شکل ۴-۱: نمودار مدل رگرسیون چندگانه مولفه های دزدگی زناشویی با نگرش به خیانت

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اول: بین نگرش به خیانت زناشویی با دزدگی و ناسازگاری زناشویی رابطه وجود دارد. نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که ناسازگاری زناشویی با نگرش به خیانت دارای رابطه مثبت قوی می باشد. این رابطه معادل ۰/۵۳۶ می باشد. همچنین نتایج نشان داد که دزدگی زناشویی با نگرش به خیانت دارای رابطه مثبت قوی می باشد. این رابطه معادل ۰/۵۳۹ می باشد.

نتیج تحقیق حاضر با همسو با تحقیقات پیشین از جمله تحقیقات (حبیبی عسگر اباد و حاجی حیدری، ۱۳۹۴؛ چهارآز ابوالحسنی و هنرپروران، ۱۳۹۶؛ عجم، ۱۳۹۳؛ اسکیمت، گرین و پروتی، ۲۰۱۵؛ کریمی، ۱۳۹۵؛ قاسمی، میرزانی و حیاتی، ۱۳۹۷؛ رمضانیان، ۱۳۹۵؛ چهارآز ابوالحسنی، ۱۳۹۵؛ پورکورسکا و همکاران، ۲۰۱۳؛ فونگ و همکاران، ۲۰۰۹)، همسو می باشد. حبیبی عسگر اباد و حاجی حیدری (۱۳۹۴)، در تحقیقی کیفی به بررسی علل خیانت زناشویی از دیدگاه زوجین مراجعه کننده به دادگاه خانواده پرداختند. نتایج تحقیقشان نشان داد یکی از عوامل موثر بر نگرش به خیانت زوجین، دزدگی زناشویی و تعارض و ناسازگاری زناشویی می باشد.

رمضانیان (۱۳۹۵)، در تحقیقی مشابه با تحقیق حاضر با عنوان رابطه عضویت در شبکه های اجتماعی و نگرش به خیانت با دزدگی زناشویی در دانشجویان متأهل به این نتیجه رسید که بین ابعاد عضویت در شبکه های اجتماعی با ابعاد دزدگی رابطه مثبت و معنادار و بین نگرش به خیانت با ابعاد دزدگی زناشویی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

همچنین تحقیق حاضر با تحقیق چهارآز ابوالحسنی (۱۳۹۵)، با عنوان رابطه تعارضات زناشویی و طرحواره های ناسازگار اولیه با نگرش به خیانت زناشویی همسو می باشد. یافته های این تحقیق حاکی از این است که بین تعارضات زناشویی و طرحواره های ناسازگار اولیه در زنان و مردان با نگرش به روابط فرا زناشویی رابطه معنادار وجود دارد. در مردان کاهش همکاری و

کاهش رابطه فردی با خویشاوندان خود و در زنان کاهش رابطه فردی و جدا کردن امور مالی قادر به پیش بینی نگرش به روابط فرازنشویی بود.

نتایج این فرضیه را می‌توان چنین تبیین کرد که زمانی که زن و مرد بر اثر پیمان زناشویی با یکدیگر ازدواج می‌کنند انتظار می‌رود که با یکدیگر صمیمیت و سازگاری داشته باشند و از یکدیگر به عنوان مایه آرامش استفاده کنند و در سایه این آرامش بتوانند به رشد و تعالی برسند. ولی این تعارضات بین زوجین این امر گرانها را مختل می‌کند. ناسازگاری عبارت است از عدم توافق و مخالفت دو فرد با یکدیگر. هنگامی که این ناسازگاریها و تعارضات به وجود می‌آید احتمال نگرش به خیانت یا روابط فرازنشویی بیشتر می‌شود.

همچنین برای تبیین این فرضیه می‌توان چنین بیان کرد که خیانت زناشویی یکی از دلایل عمده طلاق و از هم پاشیدن ازدواج و همچنین دزدگی زناشویی زوجین می‌باشد. زیرا با توجه به عوارض ناپه‌نجان و نامطلوبی که به همراه دارد آسیب‌ها و مشکلات مختلفی را برای هر یک از افراد دیگر ایجاد می‌نماید. مطالعات زیادی نشان داده‌اند که واکنش فرد نسبت به خیانت همسر، شبیه علائم استرس پس از ضربه همچون علائم شوک، سردرگمی، خشم و افسردگی و کاهش اعتماد به نفس در مسائل شخصی می‌شود که در نهایت این مسائل منجر به دزدگی و سردی زناشویی می‌گردد.

اگر چه رضایتمندی زناشویی پیش‌بینی‌کننده خیلی قوی برای استعداد خیانت زناشویی است. اما طبق شواهد تجربی، بین سطح رضایتمندی زناشویی با استعداد خیانت زناشویی یک رابطه ترکیبی وجود دارد و متغیرهای زندگی زناشویی با استعداد خیانت زناشویی ارتباط قوی دارد، به خصوص زمانی که با متغیرهایی چون احساس از خود بیگانگی همراه باشد. این ارتباط (رضایتمندی و استعداد خیانت زناشویی) بیشتر در زنها دیده می‌شود. شواهد نشان می‌دهد که رضایتمندی زناشویی بیشتر احتمال دارد که استعداد خیانت زناشویی در زنان را پیش‌بینی کند. برای بسیاری از زنان زندگی زناشویی ناعادلانه است و بیشتر منافع نصیب مرد می‌شود (محمد اسماعیل، ۱۳۸۹).

فرضیه دوم: ناسازگاری زناشویی و دزدگی زناشویی، نگرش به خیانت را پیش‌بینی می‌کند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که دو متغیر ناسازگاری زناشویی و دزدگی زناشویی ۳۴/۴ از واریانس متغیر نگرش به خیانت در مدل تحقیق پیش‌بینی شده است.

نتایج این فرضیه همسو با تحقیقات پیشین از جمله تحقیقات (عزیزی و سنگتراش، ۱۳۹۸؛ پورکورسکا و همکاران، ۲۰۱۳؛ رضانیان، ۱۳۹۵؛ فونگ و همکاران، ۲۰۰۹؛ سبحانیان، ۱۳۹۵؛ گوری، آیرن و کیار، ۲۰۱۴؛ مومنی و شعاع کاظمی، ۱۳۹۰؛ داورنیا، زهراکار، معیری و شاکری، ۱۳۹۴) می‌باشد.

از بررسی نتایج این مطالعه و مطالعات گذشته درمی‌یابیم که متغیرهای ناسازگاری زناشویی و دزدگی زناشویی توانایی پیش‌بینی‌کنندگی نگرش به خیانت زناشویی را دارند؛ بنابراین از مهمترین عواملی که بر بقاء، دوام و برقراری تعادل بین عقل و هیجان و ایجاد صمیمیت جنسی، رشد ارتباط بین زوجین و خانواده اثر می‌گذارد بین زن و شوهر است. از این رو محققان و متخصصان حوزه خانواده می‌بایست از عواملی که بر کیفیت رابطه زن و شوهر تأثیر منفی می‌گذارند و باعث تقلیل کیفیت این رابطه و در نتیجه ایجاد خیانت زناشویی می‌شوند جلوگیری کنند. یکی از علل خیانت، علل رابطه ای است. به لحاظ سنتی خیانت نشانه کاستی‌هایی در روابط است، و بی‌وفایی تنها در روابط کسل‌کننده و بد روی می‌دهد (شینکمن و ورنک، ۲۰۱۰). کاهش کیفیت زناشویی یکی از عوامل اصلی نگرش خیانت زناشویی است. نتایج پژوهش‌های بلوهارتنت (۲۰۰۵) اتکینز و همکاران (۲۰۰۱) کاهش کیفیت زناشویی را دلیل نگرش به خیانت زناشویی معرفی می‌کنند. برخی پژوهش‌ها هم نشان داده‌اند که خیانت به دلیل فقدان ارتباط مؤثر در بین همسران روی می‌دهد (اسپتربرگ و تافویا، ۲۰۰۷). وقتی رابطه دونفر تحت فشار است فرد سومی برای ثبات بخشیدن به رابطه فراخوانده می‌شود. با وجود این مثلث‌ها ناکارآمد هستند. زیرا به جای حل و فصل کردن مشکلات ارتباطی زوجین از طریق انحراف رابطه را به ثبات می‌کشانند. بعد از اینکه راز برملا شد، مسائل ارتباطی همچنان پوشیده می‌ماند و توجه به موضوعات ارتباطی معطوف به خیانت می‌گردد. پژوهش‌ها خاطر نشان می‌کنند که تعارض و نارضایتی زناشویی به احتمال زیاد با وقوع خیانت در ارتباط است. (مارک و همکاران، ۲۰۱۱).

همچنین می توان چنین بیان کرد که بی وفایی و خیانت، نوعی اختلال و بیماری در رفتار است. زیرا با توجه به عوارض نابهنجار و نامطلوبی که به همراه دارد، آسیب ها و مشکلات مختلفی را برای هریک از افراد دیگر ایجاد می نماید. به طوری که کانو و همکاران (۲۰۰۲)، نیز با مطالعه ی زندگی زنانی که فشارهای شدید زناشویی مانند خیانت، بدرفتاری و و تهدید به طلاق را تجربه کرده اند، به این نتیجه رسیدند که اختلافات خانوادگی، افسردگی و از هم پاشیدن خانواده، دلزدگی زناشویی و ناسازگاری و تعارض زناشویی یکی از پیامدهای رایج در چنین شرایطی است. در تبیین این نتایج می توان گفت خیانت زناشویی، دارای سهم بسیاری در میزان دلزدگی و رضایت بین زوجین است و رضایتمندی در این زمینه که شامل مواردی از قبیل در میان گذاشتن تجارب عاشقانه با یکدیگر، نیاز به تماس بدنی، آمیزش جنسی و روابط است بر جنبه های دیگر روابط زوجین اثرگذار بوده که می توان با آموزش چگونگی دستیابی مهارت های صمیمیت به این مهم دست یافت.

پیشنهادات پژوهشی

با توجه به محدودیتهای تحقیق، پیشنهاد می شود که در شهرهای دیگر که فرهنگ متفاوت تری دارند نیز پژوهش های مشابه انجام شود.

پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی در خصوص خیانت زناشویی متغیرهای فرهنگی تأثیرگذار نیز لحاظ شود. پیشنهاد می شود در خصوص خیانت زناشویی پژوهش های کیفی صورت گیرد، تا تمام جوانب قضیه مشخص گردد. پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی از روش پژوهش های دیگر مانند شبه آزمایشی و روابط ساختاری در جهت تعیین روابط عللی مؤثر در خیانت زناشویی استفاده گردد. پیشنهاد می شود در تحقیقات آتی از پرسشنامه هایی استفاده شود که سوالات کمتری دارد یا برای پاسخ دهندگان پاداشی در نظر گرفته شود. پیشنهاد می شود در تحقیقات آتی در صورت امکان از نمونه گیری تصادفی با حجم بالاتر استفاده شود.

پیشنهادات کاربردی

براساس یافته های پژوهش حاضر و نقش دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی در پیش بینی نگرش به خیانت زناشویی، پیشنهاد میشود، کارگاههای آموزشی در خصوص مهارت های سازگاری زناشویی و پیشگیری از دلزدگی در روابط در میان زوجین انجام گیرد تا زمینه های برای ارتقای رضایت و تعهد زناشویی در بین زوجین فراهم گردد. براساس یافته های پژوهش حاضر و نقش مؤلفه های دلزدگی زناشویی در پیش بینی نگرش به خیانت زناشویی، پیشنهاد میشود کارگاههای آموزشی در خصوص توجه به آموزش های منطبق بر فرهنگی ایرانی - اسلامی مانند سبک زندگی نقش آنها در زندگی زناشویی در میان زوجین انجام گیرد تا زمینه های برای ارتقای رضایت و تعهد زناشویی در بین زوجین فراهم گردد.

آموزش قبل از ازدواج برای جوانان و زوجها درباره چگونگی برقراری روابط عاطفی، دوستانه و صمیمانه با همسر به منظور یادگیری تجربه هیجان مثبت .

پیشنهاد می شود در تحقیقات آتی برای پیشگیری از خیانت کلاسهای آموزش و گروههای آموزشی استفاده شود.

منابع و مأخذ

- احمدی، خدابخش، نوایی نژاد، شکوه و اعتمادی، احمد. (۱۳۸۵). مقایسه اثربخشی دو روش مداخله‌ای تغییر شیوه زندگی و حل مشکلات خانوادگی در کاهش ناسازگاری زناشویی. *تازه‌ها و پژوهشهای مشاوره*. ۵(۱۷).
- ارونسون، الیوت. (۲۰۰۴). روانشناسی اجتماعی، انتشارات رشد، ترجمه شکر کن، حسین (۱۳۸۶)، تهران.
- استرنبرگ، رابرت. (۱۳۸۶). *قصه عشق* (نگرشی تازه به روابط زن و مرد)، ترجمه بهرامی، ع.، تهران: نشر جوانه رشد، (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۷).
- اسلمی، الهه. (۱۳۸۵). بررسی رابطه سازگاری زناشویی و سبک های فرزندپروری والدین با سلامت عمومی فرزندان، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی عمومی، دانشگاه تهران.
- آقاپور، اسلام، مظاهری، بیژن، آوازه، آذر و واحدی، سعید. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین دستورات قرآنی با رضایتمندی زناشویی در خانواده (مطالعه موردی: خانواده های ساکن شهر مرنده)، *نشریه قران و طب*، ۱(۳)، ۷۸-۸۱.
- اکبری زردخانه، سعید، جعفری، سالار و دولت شاهی، بهروز. (۱۳۸۸). رابطه خودکشی با ویژگی های شخصیتی و رویدادهای زندگی. *مجله علوم رفتاری*، ۳(۲)، ۱۵۷-۱۵۱.
- اولادی، زکیه. (۱۳۹۰). اثربخشی گروه درمانی مبتنی بر واقعیت درمانی در کاهش دلزدگی و افزایش رضامندی زناشویی زنان متأهل، پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه فردوسی مشهد.
- بربصره، فاطمه. (۱۳۸۹). نقش آندروژنی، تکانشوری و سبک برونگرایی در پیش بینی رضایت زناشویی زوجین درگیر و عدم درگیر طلاق، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه محقق اردبیلی اردبیل.
- بک، آرون. (۱۳۷۵). *عشق هرگز کافی نیست*، ترجمه مهدی قراچه داغی، تهران: پیکان.
- پاینز، ایلا مالاچ. (۱۳۸۱). *چه کنیم عشق رؤیایی به دلزدگی نیاوریم*. ترجمه ف. شاداب. تهران: انتشارات ققنوس. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۱۹۹۶).
- پیرفلک، مهرداد، سودانی، منصور و شفیع ابادی، عبدالله. (۱۳۹۳). اثربخشی زوج درمانی گروهی شناختی- رفتاری بر کاهش دلزدگی زناشویی، *فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده*، ۴(۲).
- توسلی، غلامعلی. (۱۳۹۴). نظریه های جامعه شناسی، تهران، انتشارات سمت.
- جدیری، جعفر، جان بزرگی، مسعود و رسول زاده طباطبایی، کاظم. (۱۳۸۸). بررسی رابطه رضایت مندی زناشویی (بر اساس معیارهای دینی) با عوامل جمعیت شناختی، تحصیلات، طول مدت ازدواج، سن ازدواج و تفاوت سنی. *روان شناسی و دین*، ۵(۲)، ۴۹-۸۴.
- رفیعی، سحر، حاتمی، ابوالفضل و فروغی، علی اکبر. (۱۳۹۰). رابطه بین طرحواره های ناسازگارانه اولیه و سبک دلبستگی در زنان دارای خیانت زناشویی، *مجله جامعه شناسی زنان دانشگاه آزاد مرودشت*، ۱(۵).
- رضازاده، معصومه. (۱۳۸۷). تبیین ابعاد عشق ورزی بر اساس سبکهای دلبستگی در زنان و مردان متأهل منطقه ۱۵ مشهد، پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران.
- زندی پور، طیبه، شفیع نی، اعظم و حسینی، فاطمه. (۱۳۸۷). رابطه بخشش خیانت همسر و سلامت روان زنان متأهل، *پژوهشهای مشاوره*، ۷(۲۸)، ۵۳-۶۶.
- ساروخانی، باقر. (۱۳۷۶). طلاق - پژوهشی در شناخت واقعیت و عوامل آن، انتشارات دانشگاه تهران.
- سهرابی، فرامرز، رسولی، فاطمه. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین دلبستگی و روابط جنسی فرا زناشویی بین زنان بازداشت شده در مرکز مبارزه با مفاسد تهران. *فصلنامه خانواده پژوهی*. سال چهارم. شماره ۱۴. ۱۳۳-۱۴۳.

- شاکریان، عطل، نظری، علی محمد، ابراهیمی، پایناز، فاطمی، عادل و دانایی، صبا. (۱۳۹۱). ارتباط شباهت و تضاد در ویژگی های شخصیتی با سازگاری زناشویی. *مجله علوم رفتاری*، دوره ۶، شماره ۳، ۲۵۱-۲۴۵.
- شریعتی، محمود. (۱۳۹۰). اثربخشی آموزش غنی سازی ازدواج بر تعهد و تاب آوری زنان متاهل شهرستان نجف اباد، *پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه اصفهان*.
- شریفی، مرضیه؛ کارسولی، سلیمان و بشلید ه، کیومرث. (۱۳۹۰). اثربخشی بازآموزی اسنادی در کاهش فرسودگی زناشویی و احتمال طلاق در زوجین متقاضی طلاق. *رواند رمانی و مشاوره خانواده* ۲، ۲۲۲.
- شعاع کاظمی، مهرانگیز. (۱۳۹۰). خیانت زناشویی و بهبود در روابط، *تهران، انتشارات آوای نور*.
- شعاع کاظمی، مهرانگیز و مومنی جاوید، مهرآور. (۱۳۹۳). عنوان مقاله: اثربخشی مداخلات روان درمانی بر بخشش خیانت همسر در زنان متاهل شهر تهران در سالهای ۱۳۸۹-۱۳۹۰، *پژوهش اجتماعی*، ۶(۱۸)، ۱۳۹-۱۵۵.
- شهرستانی، ملیحه و همکاران (۱۳۹۱). پیش بینی رضایت مندی زناشویی از روی متغیرهای باورهای ارتباطی و صمیمیت زناشویی در زنان متقاضی طلاق و عادی شهرستان مشهد، *فصلنامه زن و فرهنگ*، ۴(۱۴)، ۹-۱۷.
- شهوولی، کیومرث و رضایی، سلطان مراد. (۱۳۹۰). بررسی علل ناسازگاری و طلاق در خانواده های شهرستان ایذه، *مجله جامعه پژوهی فرهنگی، سال دوم، شماره اول*.
- شیردل، ملیحه. (۱۳۸۵). عوامل نگرش زنان و مردان متأهل به رابطه نامشروع جنسی. *فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۲: ۳۶-۴۵*.
- فاتحی زاده، مریم؛ بهجتی، فاطمه و نصر اصفهانی، احمد رضا. (۱۳۸۴). بررسی تاثیر عوامل خانوادگی در پایین بودن آمار طلاق. *مجله مطالعات تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد*. دوره ششم، شماره اول، صفحات ۱۱۷ تا ۱۳۶.
- قدیمی گرجان، ثریا. (۱۳۹۱). تعیین نقش تمایزیافتگی خود، خودکنترلی و راهبردهای حل تعارض در پیش بینی رضایت مندی زناشویی، *پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه محقق اردبیلی*.
- قوی اندام، عصمت. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین عوامل مختلف (شغلی، نوع ازدواج، تعداد فرزندان) با سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد قوچان. *پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان*.
- عبدالملکی، مریم، اعظم زاده، منصوره و قاضی نژاد، مریم. (۱۳۹۴). رابطه استفاده از رسانه های جهانی و بازاندیشی مدرن با نگرش به روابط فرازناشویی در بین زوجین شهر قروه، *مجله خانواده پژوهی*، ۱۱(۴۳)، ۳۰۹-۳۳۲.
- عجم، علی اکبر، (۱۳۹۳)، تبیین ارتباط بین تعارض زناشویی و نگرش به خیانت در ازدواج و نقش آن در پیشرفت تحصیلی، *اولین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران، موسسه آموزش عالی مهراروند، مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار*.
- کاوه، سعید. (۱۳۸۶). همسران و بی وفایی و خیانت، *تهران، انتشارات سخن*.
- کاوه، سعید. (۱۳۸۳). روانشناسی بی وفایی و خیانت، *تهران، انتشارات هنرسرای اندیشه*.
- کریمی، بهزاد و خلعتبری، جواد. (۱۳۹۶). اثربخشی درمان شناختی-رفتاری بر دل زدگی زناشویی، *رضایت زناشویی و صمیمیت زوجین، فصلنامه روانشناسی تربیتی*، ۱(۱)، ۷۴-۶۵.
- کمالجو، علی، نیمانی، محمد، عطادخت، اکبر و ابوالقاسمی، عباس. (۱۳۹۵). مدل علی تأثیرات هوش معنوی و اخلاقی بر روابط فرازناشویی با واسطه های شبکه های مجازی و رضایت زناشویی، *پژوهشهای روانشناسی اجتماعی*، ۶(۲۴)، ۲۴.
- کوهی، سمانه. (۱۳۸۸). بررسی رابطه ویژگیهای شخصیتی و سلامت روانی با سرخوردگی زناشویی در زوجین، *پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان*.
- گلاسر، ویلیام و گلاسر کارلین (۲۰۰۰)، ازدواج بدن شکست، ترجمه خوش نیت و برارزنده، مشهد، نشر محقق.

- گل پرور، محسن .، طاهری زاده، ژاله و اسماعیلی، رضا (۱۳۹۰). ویژگیهای روانی شخصیتی زوج های ناسازگار و سازگاری زناشویی آنها در ایران و تورنتو، فصلنامه خانواده پژوهی، ۷(۲۶)، ۲۲۳-۲۳۹.
- گراوند، عالییه. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر آموزش شناختی- رفتاری گروهی بر فرسودگی زناشویی زنان و مردان متأهل شهرستان کوههدشت. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه فردوسی مشهد.
- مدرسی، فریبا؛ زاهدیان، حسین و هاشمی، نذیر. (۱۳۹۲)، میزان سازگاری زناشویی و کیفیت عشق در متقاضیان طلاق دارای سابقه خیانت زناشویی و فاقد سابقه خیانت زناشویی، مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دوره ۱۹، شماره ۱.
- مقصود، فریبا. (۱۳۹۲). بررسی ارتباط بین تعارض و تناقض های استدلالی در روابط زناشویی زوجین سازگار و دارای ناسازگاری در شهرستان اردبیل، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل.
- مطهری، زهرا، احمدی، خدابخش، بهزادپور، سمانه و آزموده، فاطمه. (۱۳۹۲). اثربخشی حضور ذهن بر کاهش دلزدگی زناشویی مادران دارای فرزند مبتلا به نقص توجه-بیش فعالی، فصلنامه مشاوره و روان درمانی در خانواده، ۳(۴)، ۵۹۱-۶۱۳.
- معتمدی، عبدالله. (۱۳۸۴). نقش رویدادهای زندگی در سالمندی موفق. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، ۲۲(۴۵)، ۲۰۳-۱۸۹.
- مظاهری، محمدعلی. (۱۳۷۹)، نقش دلبستگی در کنش وری ازدواج، مجله روان شناسی، ۴(۱۵)، ۲۷۷-۳۱۸.
- مهردوی، محمدصادق. (۱۳۹۴). عوامل موثر بر رضایت زوجین، تهران، انتشارات مبتکران.
- مومن زاده، فرید .، مظاهری، محمدعلی و حیدری، محمود. (۱۳۸۴). ارتباط تفکرات غیر منطقی و الگوهای دلبستگی با سازگاری زناشویی، فصلنامه خانواده پژوهی، ۱(۴)، ۳۷۸-۳۶۹.
- نظری، علی محمد و احمدیان، علیرضا. (۱۳۹۱). اثربخشی طرحواره درمانی تمثیلی در زنان دچار نشانگان افسرده خویی پس از طلاق، فصلنامه پژوهش زنان، ۴(۹)، ۴۰-۶۰.
- نوایی نژاد، شکوه. (۱۳۹۱). مشاوره؛ علم، فن و هنر، مجله رشد آموزش مشاوره مدرسه، ۲۷، ۳۰-۳۴.
- نویدی، فاطمه. (۱۳۸۴). بررسی و مقایسه رابطه دلزدگی زناشویی با عوامل جو سازمانی در کارکنان ادارات آموزش و پرورش و پرستاران بیمارستانی شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- یارمحمدیان، احمد و همکاران (۱۳۹۰). تأثیر آموزش هوش هیجانی و مهارت های زندگی بر سازگاری زناشویی زوج های جوان. دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی. ۱۲(۲): (پیاپی ۴۴)، ۱۲-۳.

Adams, B. (۲۰۱۰). *Athletic training education program director burnout: Contributing factors*. PH.D. Dissertation, University of Dayton.

Ahmed.A. (۱۹۹۱). *Women and Fertility in Bangladesh*. NewDehli: Sage Publications.

AlHorany, Ahmed; AishahHassan,Siti.(۲۰۱۱). *Marital adjustment among postgraduate students at universities in Malaysia*. Elixir Psychology, ۳۷, pp ۳۷۷۳-۳۷۷۶.

Allen, E. S., & Baucom, D. H. (۲۰۰۶). *Dating, marital, and hypothetical extradyadic involvement: How do they compare?* Journal of Sex Research, ۴۳, ۳۰۷-۳۱۷.

Barta, W., & Kiene, S. (۲۰۰۵). *Motivations for infidelity in heterosexual dating couples: The roles of gender, personality differences, and sociosexual orientation*. Journal of social and personal relationships, ۲۲, ۳۳۹-۳۶۰.

Barry, R. A., Lawrence, E., & Langer, A. (۲۰۰۸). *Conceptualization and assessment of disengagement in romantic relationships*. Personal Relationships, ۳, ۲۹۷-۳۱۵.

Beck, A. (۱۹۹۱). Cognitive Therapy of Adjustment, Newyork: Haworth Press.

Brand, R. J., Markey, C. M., Mills, A., & Hodges, S. D. (۲۰۰۷). Sex differences in self-reported infidelity and its correlates. Sex Roles, ۵۷(۱-۲), ۱۰۱-۱۰۹.

Bradham, K. (۲۰۱۰). Empathy and burnout in nurses. PH.D. Dissertation, University of Chicago.